

Vers

Domonkos István

*Ha van erdő, megszorod,
kellépsz az ablakon.*

I.

*Megharapod a házfalat,
eloldod róla a zsvajt,
a síkok táncát utánozod.
Elrohansz s rádlép egy mosoly,
arcod mint teret kilépi,
rohansz s kirügyeznek tagjaid.
Az évszakok táncát ki nézi,
a rothadást, az olajkutak képződéseit.
Élsz: csontjaid a lányka
őrzött arcára kenegeti, elindul az est,
pórusaiban sincs gyökered,
az első csókra újjászületsz
az idegen szájban, s egy sarkon kiköpnék.
Vársz: mezíten talp a remény,
ám virágok örült kacaja hív,
kígyózó gyökerek nehéz érintése
s hőhasábok ormóttan, kemény zuhanása.
Felhő vagy, füst rokonja,
lábaid rothadás őrzi s a lávaszem
fölött képződött hő,
ijedten kőborolsz ereidben,
fehér csontok úszását követed,
emléked a holt folyó,
halott lányként válladra veszed,
a jégnek egy hóhullásban leteszed.
Így lesz a rothadás fegyvered,*

s olvasmányod a mély sebek.
Egy napon merész telepések
folyónak kéri a kezéd,
bosszúd a hal, mely beteg,
szétszórja arcukra ikraként a hitet.
Mi lesz, ha forrásnak kéri szemed
s mérges gázok vésik tüdejükbe neved.
Mi lesz, ha kenyérnek kéri tested
s a virágzó rétek, nefelejcses sebek
ködöt s mérget csöpögnek.
Mi lesz, ha csóknak kérnek,
hogy két száj közt ígéretként lebegj,
s tisztán, üdén, veremként köztük megjelenesz.
S ha vágnak kérnek, kéri a tüzed,
s reménynek, a nappal birokra kelsz-e?
Mi lesz, ha fehér születésnek,
mi lesz, ha szokott bánatnak,
mi lesz, ha gyors gyógyulásnak,
reggelenként az eget ha fölvérezed.
S ha hajába lányt kér az est,
szíved helyén a betegséget megmutatod-e?
Kígyóként marod a teret,
az éjszaka ránk zuhan,
fejükön csillagot viselnek apró emberek.
Ismerem az angolkór mesés ábráit,
a régi és új betegségeket,
a házfalak sápadt színt,
a fák gyászleplet a tűz kertjeiben,
a szomszédban holdat vizez egy gyerek,
az emésztőgödrök világa lila fényeivel
néma éji órán, kóbor kutyaival üzen,
ismerem az embert, vért lövell,
s minden csontja kékes bűzt lehel,
a lányt, ki lihegve folyóba szaladt,
hogy feljálják, csókolják fürge kis halak,
az embert, ki hangyabolyt nyelt,
kése nyomán gyomrából hangyák sétálnak ki-be,
s a szerelmest, ki úgy érezte, teste
épület s meggyújtotta haját,
mi benne égett, arról szóljak-e,
a lányról, ki kertnek tudta magát,
házfalakon sétált, tépte, cibálta haját,
mondjam-e a patkányként ébredő apát,
ha elrágva gyermekei torkát,
roppant raktárak felé szaladt,
a csavargót, kést talált,
s kipróbálta retkes hasán,
földbe szivárgó toronyhaját
kék böglyök lakták,
méhek szopták szeméből a halált.
Láttam napon száradó beleket,
boncolásra szánt ifjú, női testeket,
üveges, hangyákkal telt szemeket,
melyekben a fény gránátként felrepedt

... egy napon merész telepések
folyónak kéri a kezéd.
Avas hullákat hőmpölyget vized,
állnak partjaidon nevetve, köpködve emberek,
horgokkal, villákkal, s kotorják mélységeidet.
Egy napon szelíd mocsárként küszöbre heversz,
a napot rendelik ellened,

ijesztőn zúgó, erős kotrógépeket,
bágerok hozzák felszínre sarad
s rothadó, korhadó ágaidat.

II.

Mint arc lépés szakában,
a csend is elporlad,
évtelen vagy csak,
percek kőcfejét körmöd énekelletti.
Folyós délutánokon fogad
vattába vajúd,
a rongybabák feljajdulnak.
Fekszel mint lekvárosüvegek
a falakon császkaló lányok,
ha felnevensz, ha eszedbe jut
az ezertör, ott a pókhálós
zugokban összetörnek.
Akkor a bőrváltások, cserélgetése
a lét berendezéseinek, unod,
s azt, hogy elmondod.
Akkor a fal mögötti óraketyegés
(éjjel gyakran átsétáltál
s hogy a téglák közötti rések
mily hatalmasak, csodálkoztál),
megszűnik, ablakunk alatt
egy gyász kocsi lomhán leáll,
őregasszonyt temetnek, rongybabát
Reggelre rikoltást fektetnek
ablakod alá, s a betonkockát
is rivalgó sárgák rágják
s már ijesztőre nőtt
bendőjén az úr. Hulladék
(látod: bottal kezében sétálsz,
feltűrod a rongyok halmait
a lapos férgek elsiklanak zizegő
ujjaid között, csontok, ló-
s macskakoponyák hümmögése)
ijesztő mennyisége, ijesztő kötszerek
s a pernyével telt tojás. Szinte hallod
az utolsó nap korhadó erdei fatörzsre
vetett vöröshangyás pillanatát,
a megdöbbenően lányos vízloccsanást:
gondolatok közt hajlongó képek csupán.
Akkor elindulsz, a Mária, Jézus s csecsemő
ábráit az üvegnek irigyeled, fénytörő olaját,
előtte előbbi utadon sokáig térdepeltél,
s a mamák; a banyák, hallod a
rózsafűzér mint szűpercegés ismerős
csobogását, s kóborolsz
esőcseppek idült tölcseireiben s legyek
tekergő, kipontozott útján, üvegfűvők,
csiszolók, vágók kihűlt nyomán,
s a tábla kerete mélységes gondba ejt.
Nevetsz, megdöbbennek a zajok üveged
előtt, te molekuláival barátokztál,
hogy elül a kacsaj, a sírás, lapátolás,
porba hullik a lombsusogás.
S kik tudják, a nap hol kel holnapután,
elviszi őket egy nyaláb fény s sugár,
fölpörlik lépteik mögött a zaj,

te századokban beszélés, mint a folyók,
 a poklok, jövőd szövetek s rostok!
 Járod a tömbök patkány-talapzatát,
 előtted ezüstfonalat húz a legszebb bogár,
 a hangyák is csillagot tartanak csápjáik között.
 s ifjú holdat a vakond homloka fölött.
 Jajgat a forrás, ereit markával görcsösen szorítja,
 jajgat a gyökér, bőrét gilisztákra borítja,
 jajgat a folyó, bajszával tapogat.
 Az ember, csak lényegét leled, s
 feszesen ágas ujjak között a rozsdás pénzdarab,
 s a lány is foszforeszkáló csontdarab, barlangi lak.
 S hol hangya az úr, bejártad görögváza-lakát,
 ajándékká szűnik testeden a hús,
 trópusi itallá csontkelyhében agyad.
 Míg velőd elcsöpög, virágok alfélet bámulod,
 gyomrod falában vackol egy gyökér,
 az ásványok színessé idomítanak.
 Akkor a két szó közötti pohár,
 ágyaddal játszik két fa alakú bogár,
 ringsz, arcodon a szelíd mosoly
 csak vízesen csillogó korom,
 s a roppant nagyságú kopják, a csápok,
 a bonckések, harapók, kalapácsok,
 fűrész csontos sikolya, a tű szaladása,
 igyekezeted, hogy mindezt felfogd.
 Akkor a két szó közötti séta
 (ó, csak te ismered a tetők árnyalatait,
 felhők fodrának nevelt érzetét),
 mert az árnyak rendjét ismered,
 a csuhás legények, a Vesta-szűzekről
 szóló idegen zenét, végigdalolod utad.
 Fekszel, a szó, fonnyadó, mint egér,
 kaparász s megmozdulnak hangszálad, mint a fák
 (Hogy kerül versedbe e lány,
 e vers hogyan életedbe?)
 Széjjelszaggatod szelek könnyű fátylát,
 már fekszel s szádra bandukol
 a jövő hónapi mocsár.
 Bőröd férgek, folyók fogyasztják,
 s az nem vers, ha szemedért vermek
 vetekednek, ha léted elajándékozod.
 Akkor a rejtett mozdulat, megtorpant város,
 a takart mosoly, szemed napos, sáros,
 a dugálmok, dugléptek, a kimozdulások
 s a bokor karján homokos vedlés.
 A régi-régi vesszor kétségbevont ereje!
 Ez nem is ablak, túl fecskés.
 Ez nem is asztal, túl pókos.
 Ez nem is párna, bőregeres.
 Ez nem is lámpa, az ereje.
 Ez nem ajtó (ki mondta, hogy
 vár valaki, balra, térdeplő angyalok,
 tájak, fűzők, hajnalok!)
 Ó, a hit, mely kételyed úrra előrébb viszi,
 s a rúgó, ha tested kilendíti s lebegsz,
 értelmed leguez, a leveles imák hernyói,
 akkor az indák, hogy nincs Elő, a térdeplések,
 évenként vók látoat jötte is beszé,
 a léptekről legszebb kertés álmaid,
 mindazokról, kikben tárgyat lett hited,
 minden fohász, mert körülállták léted.

A gázcsövek ereid, ez már a feledés,
ez már színtelen átlényegülés, kiterjedés s lángkapás,
ez nem az ajtó, melyen kiléptél,
ha vannak léptek, ha van lemondás,
s ki törte össze, míg oda voltál, a legszebb lányt,
ha van érzés, mert érkezel,
míg szopogatod, rózsállik nyelved,
ki ápolja e legszebb hulladékát kételyednek,
melyik testrésze a fénynek, az idő szeme,
mert távolléted is csak időt szül,
mint kőr elhatalmasodik, benne élvezel.
A ház is száz embernek pénzes nagy emléke,
a szemközti fal tíz barna gyereknek születése,
a padló öt kérdésnek végső eredménye,
s két kövér halálnak a csillár teste-fénye.
A csipke szerteszéjjel ezer lánynak alkonyi lihegése,
a mész távoli tájak köveinek szüpercegése.
Ha elülnek a léptek, a pásztázó fények,
állsz s borzongva vájkálsz a tükör rétegeiben,
csodálkozol a furább jelenléteken, választasz,
a rút ledönt, mint haldokló, dobálod
lábad, kezed meresztgeted, s foltokban fednek a férgek.